

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Poznamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katoli. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 195.

V Ljubljani, v soboto 26. avgusta 1899.

Letnik XXVII

Politični položaj.

Dunaj, 25. avg.

Državni zbor se snide šele v drugi polovici oktobra. Tako se zatrjuje v zelo dobro podučenih krogih.

Vlada kar nič ne dvomi, da bode jesensko zasedanje stvarno brezuspešno. Obstrukcija bode storila svojo »dolžnost«.

Vprašanje je le, če bode obstrukcija šla tako daleč, da zapreči tudi volitve v delegacijo. Da se bode napravil poskus take obstrukcije, na tem po raznih pojavih iz obstrukcionistiškega tabora ni prav nič dvomiti. Obstrukcija zoper nagodbo je ostala brezuspešna — sedaj ne ostane drugega, nego obstruiranje volitev v delegacijo. S tem misli opozicija vreči Thunovo ministerstvo in dokazati, da brez nje ni mogoče vladati Avstriji. Kako se bode račun obnesel, je danes zelo dvomljivo. Gotovo je le toliko, da se take obstrukcije dve tehtni skupini opozicije ne bode vdeležili: kršč. socialci in ustavoverno veleposestvo. Pač pa menda socialni demokrati mislijo zopet enkrat pomagati nemškemu radikalcem. Strogo obstrukcionistiške frakcije bi toraj jeseni utegnile šteti kakih 90 mož. To iz početka. Po analogiji leta 1897 soditi, bode potem število obstrukcionistov kakor povodenj naraščalo. Obstrukcija bode rastla sama po sebi — kakor l. 1897. — če bode imela čas za to!

Položaj je zelo resen. Ni sicer misliti na to — vsaj po človeški pameti — da bi Thunovo ministerstvo že v jeseni padlo. Za danes je marveč obstoj Thunovega kabineta vsaj do novega leta osiguran. Kaj bode potem, tega nihče ne more vedeti.

Največja zmota pa je, da se v raznih desniških krogih, zlasti v slovanskem časopisju, vedno

bobna, da bode, če treba, vlada premenila ustavo. Bodite uverjeni, da smo od takega koraka daleč oddaljeni. Pomisliti je treba, da v tem oziru nima vlada prav nič odločevati, da je marveč odločitev izključno pri najvišjem mestu. Nikdo pa ni opravičen dvomiti, da se na najvišjem mestu hoče čez vse sedanje kalamitete rešiti ustavo.

Neumestno pisarjenje raznih slovanskih, zlasti čeških listov o mogočih premembah ustave ima eno veliko zlo za pozicijo desnice: Mnogi slovanski elementi namreč mislijo nehoté, da iz poostrenja situacije sledi rešitev krize v desniškem zmislu. To pa ni res — to je zmota, ki utegne za desnico osodopolna postati. Res je ravno nasprotno: ublaženje situacije pelje do srečne rešitve krize. O »poostrenju« in »ublaženju« govorim v prvi vrsti, v kolikor pride v poštev postopanje desniških strank in njihovega pristaštva.

S kratka: Razvoj položaja je odvisen od tega, koliko da storijo desniške stranke in njihovo pristaštvo za ublaženje ali poostrenje položaja. Trezni vodilni možje desnice to brez izjeme spoznavajo. Nedavni mirilni glas dr. Engla je v tem pogledu značilen.

Iz tega položaja sledi, da morajo desniške stranke marsikaj opustiti, kar je sicer njihova pravica storiti in kar bi tudi v drugih okoliščinah bilo lepo, umestno, ali koristno. Opustiti morajo vse, kar bi utegnilo poostriti položaj, ali kar bi utegnilo služiti nemško-narodnim strankam tudi le kot pretveza za slične manifestacije kakor v Celju. Največjo zmernost nam veleva v sedanjem hipu politična modrost. Bližajo se usodopolne odločitve na eno ali drugo

stran — odločitve, ki bodejo merodajne za desetletja.

Grof Thun je pošten mož, z najboljšimi nameni. Stvar desniških strank in njihovega pristaštva je, da se mu pozicija ne otežuje, temuč olajša. Otežuje mu stališče vsako poostrenje položaja — a olajšuje in vtrjuje vsako ublaženje istega. Taktika je torej desniškim strankam dana — če se je bodejo poslužile, je drugo vprašanje. In vendar je baš od te taktike mnogo več odvisno, nego marsikdo misli.

Iz tužne Istre.

(Izvirni dopis.)

Človek bi skoro ne verjel, da se morejo gočiti sploh na svetu reči, ki se dan na dan gode v naši res tužni Istri. Ta dežela, po svoji legi res od Boga oblagodarjena, je gospodarski gotovo na najnižji stopinji v Avstriji. Mej tem, ko si druge dežele pomagajo vsako leto, zaostaja Istra, ali prav za prav vsako leto nazaduje. Ako pomislimo, da po nekaterih krajih te dežele snega in zime niti ne poznajo in da zemlja skozi vso zimo ne zmrzne, lahko si predstavljamo, koliko si v času, ko drugod zemlja spi zimsko spanje, v teh krajih kmet lahko izkoristi to zemljo. In vendar pri vsem tem istrski kmet ne more naprej. Zakaj? Zato, ker se zanj nihče ne briga, da bi ga poučil o umetnem obdelovanju zemlje, iz katere bi se na istem prostoru pridobilo veliko več sadje, kakor do sedaj. Tu se zemlja obdeluje kakor pred sto ali še več leti, in vendar se nihče ne zavzame za ubogega kmeta, kakor le davkar, kadar mu napiše davke in vsako leto večje občinske in druge naklade.

Bolj kakor v gospodarskem, pa je Istra tužna še v političnem oziru. Ako pomislimo, da ima vsako večje mesto v Istri, kakor Koper, Poreč,

LISTEK.

Smrt klerikalnega zmaja.

Starodavno mesto Idrija je doslej slovelo po celem svetu radi živega srebra, ki se dobiva tam, odslej pa se bode razlegala njegova slava od severa do juga, od vshoda do zapada, kjerkoli živi kak liberalci, saj se je v njem posrečilo, kakor poroča »Slov. Narod«, uničiti klerikalizem.

Visoki liberalni sodni dvor obsodil ga je bil dné 20. avgusta 1899 k smrti in je takoj 21. izvršil to obsodbo. »Narod« pa je 22. poročal iz Idrije: »Klerikalni zmaj je bil sramotno poteptan v prah, da se nikdar več ne pokaže«.

Ko smo brali to smrtno naznanilo, storilo se nam je milo pri srcu. Ne samo, da je bil klerikalni zmaj, kakor se je med liberalci v obče trdilo, naš znanec, marveč tudi zaradi tega, ker je bil s smrtjo klerikalnega zmaja odvzet in izpodnešen življenjski temelj našemu prijatelju »Slov. Narodu«, ki brez tega zmaja ne more živeti. Tudi smo se s skrbjo popraševali, kaj bo sedaj počel naš kranjski liberalizem, ki doslej nič drugega delal ni, kot zabavljal klerikalnemu zmaju. Lotiti

se bode naposled moral kakega pozitivnega dela, to pa bi presežalo daleč njegove moči.

Tako smo potrti preživljali žalostne dni, ker smo videli zle posledice smrti klerikalnega zmaja. Nekaj nas je pa osupnilo. Klerikalni zmaj bil je brez dvoma velikanska zverina. Saj liberalci vedno trdijo, da je požrl vse naše učitelje, obrtnike, trgovce in kmete. Kako obširna zver je moral torej biti! In to velikansko zverino, v katere trebuhu so imeli prostora vsi slovanski učitelji, obrtniki, trgovci in kmetje, udušili so liberalci v Idriji — v prahu! Ali ima Idrija toliko prahu? To ni verjetno. Potem novi liberalni mestni zbor ne bode imel leta in leta drugega dela, nego izvažati prah iz mesta. Nekaj upanja vzbujalo nam je to dejstvo v prsih.

In res brali smo že 24. avgusta v »Narodu« brzojavko od 23., ki se glasi: »Klerikalnemu zmaju je zadnja glava popolnoma strta«. Torej, dočim je bil klerikalni zmaj po poročilu »Naroda« uže 21. avgusta popolnoma in še celo sramotno v prah poteptan, da se nikdar več ne pokaže, je moral še 23. avgusta živeti, ker šele ta dan so mu, kakor poročajo, liberalci v Idriji strli »zadnjo glavo popolnoma«.

Sedaj, ko se je prvo poročilo pokazalo kot,

recimo, netočno, ne verujemo tudi zadnjemu poročilu več. Čudno se nam le zdi, da se dandanes, ko povsodi napreduje tudi tehnika usmrčenja, ko Američani usmrčujejo z elektriko, Japonci s tem, da izčrepajo iz celice, v kateri biva hudodelec, ves zrak, da se torej dandanes naši naprednjaki, ki stoje, kakor trdijo, na vrhuncu časa in od tod zaničljivo gledajo na temni srednji vek doli, globoko doli pod sabo, bahajo s tako »srednjeveškim« načinom usmrčenja. Glavo so strli! To da so naprednjaki!

Kakor rečeno, je pa klerikalni zmaj še živ in bodejo liberalci še lahko premišljevali, kako ga na modernejši način umore.

Liberalci pa so že nekako naprej vedeli, da bodejo »uničili« v kratkem klerikalnega zmaja, kajti »Rodoljub« z dné 19. avgusta kar predpisuje knezoškofu, da naj odstrani župnika in kaplana, najprvo v Zagorju, in ju nadomesti s takima, ki bodeta »Rodoljubu« všeč. Videti je torej, da so liberalci za slučaj »uničenja« klerikalnega zmaja ustanovili nekak konzistorij, ki bode škofom dajal ne samo nasvete, marveč povelja. Ta sen je bil sicer krasen, ali kratek, ker klerikalni zmaj menda še živi.

Pulj itd. svojo ložo, ki več ali manj odločuje politično smer, uvidimo na hip, da mora politika v Istri biti do cela pogrešena. Naj vsa statistika tudi stokrat dokaže, da je v Istri dve tretjini Slovanov in le ena tretjina Italijanov, politika se za to ne zmeni, ona dela le v prilog Italijanom, Slovane pa kolikor največ mogoče prezira. Da se v takih odnošajih poštenim Slovanom, ki čutijo s svojim tlačnim rodом, ne godi baš dobro, izpričujejo nam primorski časniki dan na dan. Soderga, nahujšana od svojih »velemož«, ne da miru ne po dnevi ne po noči tistim, od katerih zna, da pomagajo svojemu bednemu rodu. Izmeje vseh pa v Istri gotovo trpi največ slovanska duhovščina. Po svojem poklicu postavljena mej priprosti narod, vidi, koliko to ubogo ljudstvo trpi vsled vednih spletk svojih sovražnikov, in vest ji ne da gledati vse to hladnim srcem. Sem v Istro naj se pridejo rodoljubja učiti tisti, ki tako cinično podirajo, kar so težko sezidali drugi! Tu naj pogledajo boj za življenje in obstanek bornega ljudstva in njegovih voditeljev, večidel — svečnikov. Trdna vztrajnost tudi v najhujših bojih diči duhovščino po tužni Istri!

Kakšne razmere so v Istri po nekod v cerkvenem oziru, razvidi se iz enega izmed slučajev v župniji piranski. V okolici vasi Siciol je dosti Slovencev, naseljenih po teh krajih od nekda. To ljudstvo je imelo do Pirana dobri dve uri hoda; ako je bil v hiši bolnik, morali so v Piran, toda gospodje kanoniki niso šli k umirajočemu bolniku, ako se jim ni plačal voz, in tako so umirali brez svetih zakramentov. Že ta okolnost bi bila morala pravičnega dušnega pastirja privedi do tega, da treba v Siciolah ustanoviti kapelanijo s slovenskim duhovnikom, ali vsaj s takim, ki bi mogel in hotel nepristranski vršiti svoj vzvišeni poklic. Kapelanija se je res ustanovila pred kakimi štirimi leti, ali zakaj? Zato, da bi tam nastanjeni kapelan vršil vso službo božjo v izključno laškem jeziku, in kakor je župan sam pripoznal, da bi bil »jez proti Uskokom«, to je Slovincem.

Naj napišem tu nekoliko reminiscenc. Vsakemu se je čudno zdelo, da se kapelanija z letno plačo 500 gld. iz občinske blagajne piranske razpisuje, ko se to zgodi le pri župnijah, še bolj čudno pa, da ima kapelan službo s 500 gld., ko so vendar drugi fasijonirani na manj. Čudno je tudi to, da kapelana »ad nutum« lahko odslovi — župan piranski. Ob priliki slovesne inštalacije novega kapelana je govoril malo preveč »navdušeni« župan piranski: »Vi ste postavljeni tu za jez proti Uskokom, da opravljate vse službeno in tudi šolo v izključno našem jeziku« — — — itd. Govorili so tudi toliko o ljubezni do države onkraj luže, da se je dekan piranski v sredi veselice poslovil, ker mu je bila stvar, če tudi je »ultra«, le preveč italijanska.

Gola istina je dalje, da tej gospodi ni za čast božjo, ampak da so si le postavili postojanko proti Slovincem. Gola istina je, da kapelan v Siciolah

nima niti cerkovnika, ampak mora zvoniti sam, da mora strežnika plačevati sam, ako pa je treba iti obhajati, mora si še le iskati koga po vasi, da ga spremlja k bolniku. Vso miloščino pobere občina piranska, da s tem plačuje kapelana, v cerkvi pa je boren oltar in štiri gole stene, okna pa z ubitimi šipami po zimi in po leti. Krstno vodo pa ima v zakristiji v litru. Ni li to divno? Pa kaj je vse to, saj stvar jim le koristi; uboge slovenske ovčice pa prosijo kruha, pa ga nima kdo lomiti, kajti kapelan, dasi zna slovenski, niti izpovedovati ne sme v tem jeziku. Ko so v Piranu izvedeli, da je nekoga izpovedal v slovenskem jeziku, dali so mu strog ukor, zraven tega pa zapretili, da pri prvem takem slučaju dobi od župana — consilium abeundi. Sapienti sat!

S socijalnega kurza.

XIV. Caritas.

Mi se sklicujemo vedno na pravičnost. A pravičnost je mrzel, trd marmornat kip. Pravičnost ima zavezane oči, je nepristranska, brezsrčna. Pravičnost ima tehtnico, na kateri z aritmetično strogostjo računa: tu toliko, tam toliko! Pravičnost sedi na prestolu kot gospodovalka. Ob strani ima meč, ki brezobzirno udari vsakoga, ki je ne posluša.

Bog je popoln. Zato ni le pravičen, ampak njegova pravičnost je hkrati tudi dobrot in ljubezen. Ker je Bog uzor človeški družbi, mora tudi v nji biti poleg pravičnosti ljubezen, ne le v zasebnem življenju, ampak tudi v javnosti. Najboljša in najpopolnejša država s svojim uradničtvom in vojaštvom je izraz hladne pravičnosti. Zato je Bog poleg nje postavil organizem, ki je večji od nje, organizem ljubezni, ki se imenuje katoliška cerkev. K velikemu družabnemu stroju daje država železo, cerkev daje olje. Jedno brez drugega ne more delovati. Kakov dolenski advokat, ki si je med bednim ljudstvom s »pravom« nagromadil stotisočake, kakov žurnalst, ki spekulira na najslabše človeške instinkte, cerkvi ali »klerikalizmu« očita krivičnost — zgodovina in sedanost, če se ne opazujeta skozi motno steklo liberalnega ali socialnodemokratskega naziranja, učita drugače. Ljubezen cerkve je identična s pravičnostjo cerkve. Zato je njena pravičnost mila, njena ljubezen pa ni slepa, ampak je včasih podobna ljubezni očeta, ki kaznuje otroka ravno zato, ker ga ljubi.

Ozrimo se k sklepu samo na nekatere cerkvene organizme, ki so posebno in v prvi vrsti posvečeni ljubezni. V tem smislu delujejo redovi in razne cerkvene družbe in bratovščine.

Imenujmo na prvem mestu misijone! Ne mislimo na misijone v širjem pomenu besede, med Indijanci, zamorci, Avstralci itd., ampak na naše evropske misijone. Redemptoristi, jezuiti, frančiškani, kapucini in svetni duhovniki iz ljubezni pri misijonih s težkim, napornim delom, brez ozira na svojo osebo, mnogokrat žrtvujejo svoje zdravje, tisoče in tisoče ljudi spravljajo na

pot pravičnosti in s tem zidajo iz nova družabni red, ki ga liberalizem podira. Koliko se je pri teh misijonih storilo že, — da omenim le jedno stvar, — zoper pijančevanje! P. Mathew na Irskem je ustanovil družbo treznosti, ki je v petih mesecih že stela 131.000 udov, v šestih letih že 5 $\frac{1}{2}$ miliona udov. Samo na Irskem se je vsled nje v dveh letih vživanje žganja zmanjšalo za 6 milijonov galon. V Monakovem so frančiškani pri enem misijonu dosegli 180.000 sv. obhajil. Liberalni pouk o narodnem gospodarstvu je čisto popolnoma brezuspešen: pri enem takem misijonu pa se ljudstvo nauči veliko več delavnosti, varčnosti in razumnosti. Podlaga družabnemu življenju je verstvo in nrvnost. Brez tega temelja ne more obstati narodno gospodarstvo.

Redovi sploh so z vzgledom, ki ga daje njih trojna obljuba čistosti, uboštva in pokorščine, mogočen pripomoček k socijalni vzgoji ljudstva.

Za rešitev ženskega vprašanja so ženski redovi važen pripomoček. Vsled družabnega nereda in naraščajoče nenravnosti moške in ženske mladine se zlasti v mestih mnogo hčera ne more moštiti. Liberalizem jih tira v tovarne, v prodajalnice, v krčme in v prostitucijo. Katoliška cerkev jim daje pa eksistenco in dušni mir v samostanih.

Usmiljene sestre, ubožne sestre sv. Frančiška i. dr. opravljajo bolnišnice, strežejo ob kužnih boleznih, ustanovljajo azile za deklet, sirotišnice, gredó celo v vojsko, da pomagajo ranjencem na bojišču. Nepopisna so dobra dela tega reda. Tudi moški redovi mnogo storé za bolno človeštvo. Najbolj znani so pač usmiljeni bratje, ustanovljeni od sv. Janeza od Boga.

Za krščansko življenje med svetom krasno deluje tretji red sv. Frančiška v svojih raznih oblikah. Za vzgled, koliko storé redovi na socijalnem polju, naj služi le to: Na Dunaju imajo katoliški redovi 26 azilov in preskrbovališč, 5 delavnic (Beschäftigungsanstalten) za dečke in slepce, 17 sirotišnic in azilov za dečke in deklice, 63 hiš, v katere uboge matere dan na dan donašajo svoje otročice (tudi dojenčke), ko gredó na delo, 30 delavskih šol za dekleta in 31 bolnišnic. Koliko socijalnega dela je to za jedno mesto! Naj se s temi redovi primerjajo njihovi obrekovalci: liberalci, ki skrbé le za svoj žep, in socijal. demokratje, ki demonstrirajo in se pretepavajo po ulicah! Tisoče otrok, ki jih brezvestni liberalizem meče na cesto, da jih tam izpridi socijalna demokracija, pobirajo ti redovi iz ljubezni in jih vzgajajo za poštene ljudi.

Vsaj omeniti moramo sestre svetega križa, serafično delo ljubezni in one herojične menihe in redovnice, ki hodijo k gobovcem, da jim strežejo, jih poučujejo in vodijo, dokler jih z njihovimi gojenci vred ne pokonča strašna gobova bolezen.

Don Bosco je pri svoji smrti (1888) zapustil že 152 zavodov s 130.000 gojenci. L. 1894 je imela njegova kongregacija v Evropi, Aziji, Afriki in Ameriki že mnogo čez 400 zavodov, ki

Na izprehodu.

(Spisal Ivan Gradar.)

Mesto je ležalo za mano; samó par temnih hiš s skoro ravnimi strehami in majhnimi okni je samévalo tu pa tam po klancih in nizkih holmih. Naokrog se je razprostirala tiha isterska krajina.

To je čudovita tišina, ki objemlje dušo polagoma in nečutno, kakor lega na zemljo večerni mrak. Zdi se ti, da je zaspalo tvoje srce, da so tvoja usta onemela; gledaš in poslušáš kakor v sanjah, — brez mislij in brez zanimanja.

Daleč naokoli, do obzorja, samo nizko grmičevje nedoločne, zelenkasto-rmene barve. Ob cesti so se vile zaprašene robide, a jagode so bile trde in brez okusa. Kakor beli nagrobni spomeniki so se dvigali med grmovjem visoki kamni, ožgani od solnca. Oglasilo se je od nekod zaspano čirčanje murnovo, a utihnilo je še tisti hip.

Pot je vodila navzgor. Na majhnem oslu je prihajala naproti stara ženska z zarjavelim, zgrbljenim obrazom in sključenim životom. Osel je povešal glavo ter zibal suho teló v enakomernem, počasnem teku; ob straneh mu je cincalo dvoje lesenih posod. V dolini pred menoj je ležala vas, — to je kakih deset nizkih hiš, podobnih rjavim kockam. Na desni se je razprostiral precej

velik vinograd, a vmes so stala poredkoma figova drevesa s svojim širokim zelenim perjem in skoro dozorelimi sadovi. Par psov je lajalo hripavo za ograjami; človeka ni bilo nikjer nikogar; le iz nekega okna je pogledal teman, širok obraz.

Vas se je skrila za holmom in krajina je ostala tiha in pusta. Najmanjšega glasu od nikoder. Solnčni žarki so ležali v zraku vroči in mirni; kakor velikanska ploča iz razbeljenega svinca se je razpenjalo nebo nad obzorjem.

Tam nekje se je pasla čeda ovac. Mlad pastir v jopiču iz težkega rjavega sukna in v belih hlačah, od kolena dol tesno zapetih, je sedel na kamnu in pel dolgo, monotono pesem. . . Ali ste slišali kdaj isterske pesmi? Vzrasle so iz te valovite, tihe zemlje, — iz peščenih holmov, iz skritih pozabljenih vasij; v teh glasovih ječi mirna, v trpljenju rojena duša, — jednostavna kakor trpljenje samo, brez sladkih akordov, brez ljubeznivih melodij. . .

Čutil sem se precej utrujenega, ko sem prišel naposled v Dinjan. To je precej veliko mestece s starodavno cerkvijo in visokim stolpom, odkoder se vidi daleč po Istri in po odprtem morju; kadar je nebo jasno in zrak čist, — prav do Benetek. Stopnice do vrha so jako slabe. . .

Stopil sem v gostilno. Suha ženska s če-

mernim obrazom in umazanim predpasnikom mi je prinesla vina. . . Rad bi napisal na tem mestu navdušen slavospev kipečemu Istrijanu, — toda nedostaje mi besed, iz katerih bi gorelo vsaj pol toliko ognja in cvetelo vsaj pol toliko poezije kakor iz one divne črne kaplje, — iz teh duhtečih in bleščečih črnih dijamantov.

V gostilni je sedel samó še en sam gost, — majhen, droben človek v precej čedni obleki, s šilastim, nekako obližanim obrazom in finimi belimi rokami. Pozdravil me je z naravnost frizérsko uljudnostjo; čez par trenutkov pa je vzel svoj kozarec, poklonil se globoko ter prisedel k meni. Niti danes ne vem, kdo da je bil; pravil je sicer, da je učitelj, jaz ne vem kjé, — toda govoril je s takim glasom, kakor bi mi hotel namigniti sam, naj mu nikar nič ne verjamem. . .

Govorila sva o Istri. Meni so bile nekako zoperne njegove besede, četudi ni pravil nobenih posebnih neumnostij. Jaz sam bi govoril morda prav tako, če bi sedel pred mano kdo drugi, — ne ta mehki, brezbarvni, vodeni človek, ki se mi je zdel nekak simbol neznačajnosti in potuhnene ponižnosti. . . Čemu je govoril ravno o Istri? Zakaj ne o politiki, o literaturi, o filozofiji? O teh stvareh govori lahko vsak bedak. . .

»Jaz res ne vem, kako morejo živeti ti ljudje?

so vsako leto vzgojili čez 30.000 otrok v poštene može in delavce. Čez 100.000 sotrudnikov se je udeleževalo tega človekoljubnega dela, katero sedaj vedno bolj narašča.

Vincencijeva družba, ki podpira reveže, jih obiskuje v stanovanjih in skrbi za njih gmotne in verske potrebe, je l. 1892 razdala med ubožce 7.651.695 fros. Razširjena je po celem svetu. Leta 1884 je v Parizu iz 1763 divjih zvez naredila krščanske zakone.

Šole morajo izgubiti verski značaj, kjerkoli se liberalci in framasoni polasté vlade. A ljudstvo hoče ostati vkljub temu katoliško, in samostani morajo imeti le svobodo, pa postanejo zopet vzgojitelji ljudstva. V Belgiji so odpravili liberalci krščanski nauk iz šole. In vseh je bil ta, da je l. 1881 bilo v 8 provincijah v državnih šolah 258.897 učencev, v privatnih samostanskih šolah pa 541.852. Na Francoskem so l. 1878 vzgajali jezuitje 11.169 gimnazijcev v 29 gimnazijah. Za katoliške šole so dali francoski katoličani do junija 1888 že 150 — 200 milijonov frankov, samo Parižani 28 milj. Največ storé za šolstvo šolski bratje, ustanovljeni l. 1680 od blaženega D. I. B. de Lasalle, ki je vpeljal prve ljudske šole na Francoskem. Sedaj ima ta red 12.000 bratov učiteljev, ki uče v 13 deželah. Oni vodijo 1200 šol, v katerih se vzgoja 330.000 učencev. Njihove šole so vsakem oziru vzorne, njih pouk v vsaki deželi primeren tamošnjim razmeram, njih učila so najizbornejša. Na Francoskem, Laškem in Španskem, kjer šola ni tako monopolizirana in podržavljena, kot v Avstriji, se svobodno razvijajo, in ljudstvo jim z radostjo izroča svoje sinove. Od tod peklenško sovraštvo framasonov do šolskih bratov. Zato so naredili Flamidienovo afero, pri kateri je po svojih skromnih močeh skušal pomagati tudi naš podli »Slovenski Narod«. To je liberalno, da list, ki ga imajo ljudski učitelji za svoje politično glasilo, blati ustanovo ustanovnika ljudskih šol!

Poleg teh večjih ustanov je pa še nebroj manjših, ki v posebnih razmerah lajšajo gorje človeštvu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. avgusta.

Post. dr. Kathrein o spravnem vprašanju. Nemška katoliška ljudska stranka si je,

... Od kamenja? Od grmovja? Od osata? ... Fej, to so Vam kraji ...

V sobo je stopil prileten Či. Oblečen je bil, kakor so oblečeni vsi isterski kmetje. Njegov obraz je bil nenavadno krepko in pravilno črtan, kar ni v Istri nič nenavadnega. Toliko lepih moških obrazov se vidi malokje drugod.

Šel je k peči in zdelo se je, kakor da se ne briga za naju. Njegove velike, temnorjave oči so bile mirne in hladne, tenka, energično valovita ustnica se niso zgenila.

»— In to imenujejo domovino! ... Zdaj torej lahko jasno spoznate smešnost tega pojma in posebno še brezmiselnost takozvane domovinske ljubezni! — Ko je Napoleon —«.

Resnično, govoril je o Napoleonu!

»Ko je šel Napoleon skozi dolgočasno in ne-interesantno Poljsko, vzel je v roko pest prsti ter zaklical ironično: „In to imenujejo domovino!“ — Kaj bi rekel, da je bil prišel v Istro!«

Meni je presedalo čedalje bolj.

»Ali ne vidite poezije, — dà, ali ne vidite te samotne, melanholične poezije, — ali ne vidite teh pridržanih solz, — ne slišite tega poludusenega ječanja — ?«

Sramoval sem se sam svojih besed; stari isterski kmet me je pogledal izza svoje mize takó fino ironično, njegova ustna so se zakrivila v tako lahnen, neizmerno zabavljivem drgetu, da mi je šinila vročina v lica.

Ta čudoviti zasmeh, — vreden bi bil Mitterwurzerja!

»Prosim Vas«, hotel je reči, »prosim Vas, dragi moj, ne bodite neslani. Samó neslani ne! Vaš sosed je bedak po naravi in kar je naravno, to se še prenese za silo. A spolzka neslanost ne ...«

kakor znano, že davno zastavila lepo nalogo, storiti potrebne korake, da se čimbolj utrdi vez mej raznimi desničarskimi strankami, ob enem pa čim največ pripomoči, da se čim prej pride do zaželenega dela v zbornici. Seveda ima stranka pri tem svojem početju nebroj nasprotnikov, ki jej majo temelje mej nemškim ljudstvom z brezobzirno, nasilno agitacijo. Vkljub temu strankini voditelji ne omagajo, marveč vztrajno nadaljujejo svoje delo. V to svrhu se udeležita dva rje zastopnika posvetovanja mladočeskih poslancev, poleg tega je pa še poslanec dr. Kathrein na nekem volilskem shodu te dni obrazložil in utemeljil to strankino željo. Govornik je pozival, naj se pomire vsi nasprotni elementi, posebno naj pa zavlada trdna sloga mej Nemci in Čehi. V to svrhu se hoče katoliška ljudska stranka zvezati z vsemi strankami, ki uvažujejo nje versko prepričanje in se nahajajo na avstrijskem stališču. Mi hočemo, pravi govornik, kot Nemci vedno zagovarjati pravice Nemcev, kolikor to zahtevajo državni interesi, nikakor pa ne moremo hoditi z onimi, ki pobijajo katolicizem in izigravajo nemštvo proti avstrijski misli, mi zahtevamo marveč enakopravnost, ki se strinja s kulturnim, narodnim in političnim razvojem posamnih narodov v Avstriji. Govornik pravi nadalje, da je poskus sporazumljenja važna naloga osrednje vlade, ki pa potrebuje v to svrhu najizdatnejše podpore vseh treznih mož. Podpora katoliške ljudske stranke ji je zagotovljena, upati pa je tudi, da se pri tem delu združijo vse desniške stranke. Glede para grafa 14 pravi dr. Kathrein, da vlada mora skrbeti za državne potrebščine, ako ji državni zbor odreče vsako pomoč. Kdor ruje proti § 14 in zahteva, da se skliče državni zbor, naj tudi dela na to, da se poskrbi za delavnost parlamenta. Iz govornikovih besedij je razvidno, da bo njegova stranka voljna podpirati pravno akcijo, ob enem pa ne bo ničesar storila, s čimur bi se zamerila sedanji vladi.

Jezikovni zakon. Razni češki listi vedo te dni znova poročati, da izda vlada v kratkem že davno napovedani jezikovni zakon. »Mor. Orł.« poroča nje praški dopisnik, da prevladuje v čeških poslanskih krogih vedno bolj prepričanje, da zagleda že prve dni prihodnjega meseca beli dan jezikovni zakon in sicer samo vsled tega, ker merodajni krogi ne marajo ničesar čuti o spremembi ustave. Ob enem z izdajanjem tega zakona, ki bi vsekako uglasil pot prihodnjemu državnozbornemu zasedanju, bo izvedla vlada več čeških postulatov, iz česar je sklepati, da bodo z določbami jezikovnega zakona lahko zadovoljni češki krogi. Za resničnost tega poročila je seveda odgovoren dopisnik omenjenega lista, vendar pa kaže, da bi tak zakon z veseljem pozdravili vsi Slovani, ako bo namreč tak, da bo ustrezal zahtevam narodne pravičnosti.

Dr. Bareuther in volitve v delegacijo. Znani nemško-nacionalni poslanec dr. Bareuther, ki je svojedobno izstopil iz kluba nemške ljudske stranke in postal »divjak«, se sme po vsej pravici prištevati k radikalni Schönererjevi skupini. Vsi njegovi dosedanji nastopi in mnoge izjave kažejo, da popolno soglašja s politiko nemško-radikalnih razgrajčev. Na njegovo posredovanje se vrše v malo dneh razgovori o obstrukciji povodom volitev v delegacijo, katere, kakor pravi ta mož, treba na vsak način preprečiti. V to svrhu pa je treba baje računati na neko mogočo eventualnost izvan parlamenta. V čem si slikajo Schönererjevci to eventualnost, možje ne povedo. Potrdili so samo že znano dejstvo, da bodo napeli vse svoje moči proti omenjenim volitvam, le to jim ne gre v glavo, zakaj se posamezne nemške stranke tako malo oglašajo na poziv k jedinstvi.

Dogodki v Grastlci so v marsičem boljše ilustracija političnih tendenc Schönerer-Wolfove prusaške klike, kakor pa recimo oni v Celju in drugih slovanskih krajih, ker tu se je jasno pokazalo, da bijejo boj proti Avstriji in vsemu, kar je še zvesto udano avstrijski misli. Proč od Avstrije in proč od Rima je njih jedini cilj. Proti Slovanom in ostalim katoličanom se bore le vsled tega, ker so nasprotniki tega izdajalskega načela. V dokaz naj služi poročilo Schönererjevskih listov o pogrebu štirih umorjenih demonstrantov: »Danes, 23. t. m., smo položili k zadnjemu po-

ditku prve žrtve para grafa 14. Mračnega čela in upornega obraza je korakalo 15.000 mož pred in za krstami ubitih. Noben orožnik, noben vojak se ni smel prikazati, to je bila zahteva nemško-nacionalne stranke, in sili poslušen se je udal uradujoči namestniški svetnik vitez dr. Maurig tej zahtevi. Zato pa je skrbela za mir in red cela armada rediteljev s črno žolto-rumenimi in rudečimi znamenji. Do 20.000 oseb vseh stanov in vseh strank je spremljalo nesrečne žrtve na mesto, s katerega se nihče ne vrne. Sprevod je otvorilo nekaj tisoč socialnih demokratov z rudečimi klinčki, duhovščini in trem vozovom z umrlimi so sledile nepregledne vrste nemških nacionalcev, vsi s plavicami, gotovo nad 5000. Pri odprtem grobu pa sta govorila poslanca Hofer in dr. Verkauf. Nju govora sta bila vzklik presenečenja in zaničevanja o dogodku in njega provzročitelju, proti kateremu so se čule najhuje obtožbe.«

Krščansko-socialno gibanje na Oger-skem je sicer še le v prvih začetkih, vendar je pa nada opravičena, da se krščansko-socialna ideja tudi med Ogri prične kmalu plodonosno razvijati. Jeden del tega programa izvršuje že sedaj ljudska stranka mej kmečkim prebivalstvom, kar pa seveda ne zadostuje in je treba poskrbeti tudi za pravo organizacijo obrtnikov in delavcev. Na čelo novemu gibanju se je postavil, kakor poročajo iz Stolnega Belgrada, ondodni škof dr. Steiner, ki je povodom letošnjega deželne kongresa katoliških rokodelskih društev imel prvi tozadevni govor. Pozival je škof mnogobrojno zbrane predsednike rokodelskih društev, naj z vsemi silami delujejo na to, da se člani njihovih društev in njih vodstva pečajo z rešitvijo delavskega vprašanja v krščanskem smislu. »Le na ta način, pravi nadpastir dalje, je mogoče napraviti trden jez rudeči socialni demokraciji. Socialno vprašanje je vladar sedanjosti in pa opora bodočnosti. Blagor cerkve, domovine in naroda je v bodoče le v pravem krščanskem socializmu.« Te besede so napravile na poslušalce mogočen vtis in obrode brez dvoma obilen sad. Govori se, da se postavi na čelo temu gibanju znani ljudski voditelj grof Zichy, katoliška ljudska stranka bo pa spremenila svoj dosedanji program v zdrav krščansko-socialen načrt.

Tedenski koledar.

Nedelja, 27. avgusta: 14. pobinkošna, evang.: Jezus razlaga božjo previdnost. Mat. 6. Jožef Kalas. — Ponedeljek, 28. avgusta: Avgustin šk. — Torek, 29. avgusta: Obglavljenje Jan. Krst. — Sreda, 30. avgusta: Roza Liman. d. — Četrtek, 31. avgusta: Rajmund Nonat sp. — Petek, 1. septembra: Tilen op. — Sobota, 2. septembra: Štefan kralj. — Solnce izide 30. avgusta ob 5. uri 24 minut, zaide pa ob 6. uri 37 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 28. avgusta ob 12. uri 55 min. po noči. — Dan se skrči v septembru za 1 uro 38 min. — Musica sacra v nedeljo, 27. avgusta: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša sv. Cecilije zložil Adolf Kaim, graduale dr. Fr. Witt, offertorium koral. — V mestni cerkvi sv. Jakoba je velika maša ob 9. uri: Maša »Salve Regina« v D-dur zl. G. E. Stehle, graduale »Gloriosus Deus« A. Foerster, ofertorij »Ave Maria« J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. avgusta.

(Osebnosti.) Dr. A. Dolezell je imenovan sodnijskim pristavom za Ptuj, dr. R. Lederer za Pliberk in dr. K. Rogozinski za Celje. — Računska revidenta pri finančnem ravnateljstvu v Trstu, J. Sardoč in A. Gayer, sta imenovana računskima svetovalcema. — Okrajni komisar v Celju, Al. pl. Kriehuber, je imenovan nadkomisarjem. — Gospod učitelj A. Munda, kapelnik celjske narodne godbe in učitelj petja, je vsprejet v konservatorij na Dunaj, kamor je te dni odpotoval.

(Lov na naročnike.) »Narod« nas pomiluje, da nam je državno pravdnštvo v četrtek zasiglo naš list, češ, zakaj je treba toliko ogorčenosti nad celovsko policijo, ko »gre za nekaj nemških klerikalcev in nekaj nemških lemenar-

tarjeve... »Ko pa so bili Slovenci in njihovi slovanski gostje v Celju v smrtni nevarnosti... tedaj je »Slovenec« o vseh dogodbah tako mlačno in hladnokrvno poročal, kakor da ga vse skupaj nič ne briga. To postopanje je pač jasn dokaz, da je »Slovenec« usoda vsacega nemškega kaplana in lemenatarja bolj pri srcu, kakor pa usoda lastnih rojakov. To si naj štajerski Slovenci dobro zapomnijo.« — »Gut gebrüllt, Löwe!« Ali pa ste, gospoda »Narodova«, vprašali barona Schwegla in dr. Schafferja, če smete »izjemoma« z mokro cunjjo strašiti celjske nemčurje? Kedar pretrgate pismo pogodbo s kranjskimi Nemci, tedaj govorite v imenu »krvnih bratov«, sicer je vsa Vaša narodna ogorčenost — »firlefanc«. Sicer pa ni Vaša zasluga, ampak celjskih Slovencev, da ste se spomnili slovenske krvi. In tako postopanje imenujemo lov na naročnike.

(Kanonično umeščen) je bil danes č. g. Ivan Hromec, dosedaj župnik v Novi Oselici, na podeljeno mu župnijo na Šenturški gori.

(Spremembe v kapucinski provinci kranjskoštajerski.) Premeščeni so: č. O. Karol iz Gorice za guardijana v Sv. Križ mesto O. Hilarija, ki je prostovoljno odstopil in gre za vikarija v Celje; O. Metod postane guardijan v Celji; O. Zeno iz Volšberka za guardijana v Irding; O. Anton iz Volšberka v Murau; O. Edward, guardijan v Lipnici, kot tak v Knittelfeld; O. Mansuet iz Murave kot superior v Gradeo; O. Lambert iz Celovca v Volšberk; O. Konstantin, guardijan v Knittelfeld-u, kot tak v Celovcu; O. Maks iz Knittelfelda v Gorico; O. Angelus iz Gradca kot vikar v Lipnici. — Novo nameščeni so: O. Marko ostane v Gorici, O. Oton gre v Sv. Križ, O. Ladislav v Krško, O. Albin v Volšberk, O. Atanazij v Schwannberg in O. Gebhard v Knittelfeld.

(Celovski izgredi.) Iz Celovca se nam poroča: Izgredi se nadaljujejo, celovška nacionalna in socijalnodemokratska fakinaža je vztrajno na delu! V četrtek zvečer je bilo po Celovcu zopet »živno«, ker duhovi, katere so naši mogočnejši poklicali, se sedaj ne dajo kar tako ukrotiti. Kakor sem omenil, se je že prej govorilo, da bodo zvečer zopet razgrajali. Med drugim so obljubili tudi Mohorjevi tiskarni, da jo bodo naskočili. Župan je pokazal že prejšnja večera, da ne more vzdržati reda. Res je tako! Ko bi bili fakinažo kar prvi večer pošteno prijeli, gotovo bi ne prišlo do takih izgredov, kakoršne smo morali prestajati minule noči. A kaj se je zgodilo? V ponedeljek in torek so demonstrirali zoper »klerikalce«. To je ugajalo mnogim, zlasti onim, ki imajo v občinskem odboru glavno besedo. S par policaji bi bili lahko napravili red, a policaji so baje dobili ukaz, da demonstrantov ne smejo zapirati! Poulični mob, med katerega se je mešala tudi naša napredna gospoda, pa s tem ni bil zadovoljen. Demonstriral je v sredo in tudi v četrtek zopet. V četrtek so se demonstrantje zbrali ter najprej hoteli naskočiti sv. Jožefa tiskarno. Tam pa jih je čakalo že vojaštvo in potisnilo z bajoneti nazaj. Nekateri so se ustavljali, Te so takoj aretovali in odvedli v zapor. Pozneje se je druhal zbrala pred magistratom. Tudi tam jih je razkropilo vojaštvo. Bilo je na ulicah več stotnij. Čez polnoč so oddelki vojakov stražili po ulicah. Tri osebe so bile ranjene, neki brivec Fischer precej nevarno. Zaprli so nad 30 oseb, ki so ostale celi dan v zaporu in ki se bodo morale zagovarjati pred sodiščem. Iz predmestij, zlasti iz Št. Ruperta so prihajale cele trume ljudij, da pomagajo celovskim razgrajalcem. Županu so sinoči oblast nad mestno stražo odvzeli in dajala sta povelja dvorni svetnik Kozaryn in general, ki je s polkovnikom vodil vojake. Razburjenost se še ni poglela. Širijo se najraznovrstnejše govorice in za petek ter soboto se napovedujejo še večji izgredi. Od raznih stranij se zatruje, da hočejo razgrajalci poklicati na pomoč svoje pristaše iz okolice in tudi iz oddaljenih krajev, kakor iz Borovlj, Donavica itd. P. Schmidt-a so morali odpeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v St. Vidu. Napovedujejo, da hočejo zopet naskočiti zlasti duhovno semenišče in škofijsko palačo. Zvečer bode zopet pripravljeno vojaštvo. — Župan Neuner je dal danes pribiti na vogalih oklice do someščanov, ki so se te dni pokazali v

tako lepi luči. Tam pravi, da je štiri večere »unsere so friedliche Stadt der Schauplatz aufregender Versammlungen und Scenen, welche die Ruhe der Stadt gefährden«. Klasičen stavek! Kako »friedlich« je mesto, se je že dostikrat pokazalo, kdo je »mir kalile« in kdo je temu vzrok, pa gospodu županu ni treba posebej popraševati ali povdarjati! Dalje pravi župan, da mora varovati lastnino in varnost vseh meščanov in da je moral poklicati vojake, »so schwer es mir fiel«. — »Es war möglich, die Stadt bisher vor grösseren Gewaltscenen zu bewahren«. No, ali je to, kar se je zgodilo, še premalo? — Konečno pravi oklic, da je vsako zbiranje prepovedano. Ali boče pomagalo?

(Ponesrečena agitacija!) Iz Kostanjevice se nam poroča: Ni še dolgo tega, ko je osrečil naše mesto s svojim posetom slavni politik dr. Karol Slanc. Mudeč se v gostilni je z zadovoljstvom zrl, da čitajo gostje samo glasilo svobodomiselnih slovenske inteligence poleg dunajskih židovskih časopisov. Ali s tem še njegova svobodna duša ni bila zadovoljna. Pogrešal je »Rudečega Praporja«. In kaj ukrene zviti diplomat? V pogovor se spusti z nekim dobrovoljčkom, dá mu goldinar ter mu ukaže, da naj naroči več števil »Rudečega Praporja« ter ga razdeli po gostilnah. Izvrsten načrt! In res, še ni minulo 24 ur, že je naročil najeti agitator — pa ne »Rudečega Praporja« — ampak pristnega dolenjca ter ves goldinar — zapil. Zadovoljno se je smehljajal brunnemu dr. Slancu ter si želel še mnogokrat biti njegov agitator.

(Kmetijska družba.) Častiti gospod urednik! Izvolite sprejeti, kakor velevali § 19 tiskovnega zakona, sledeči popravek Vaše notice v »Slovenec« z dne 23. avgusta t. l.: Ni res, da se me pogreša že več tednov v Ljubljani, res je pa, da zame vedó oni, kateri so poklicani se zame brigati, res je, da sem na dovoljenem dopustu ter da sem vsak teden 2—4 dni v Ljubljani in res je, da prvič že 15 let sedaj uživam večtedenski dopust in sicer iz zdravstvenih obzirov. Res je dalje, da delo v družbeni pisarni ne zaostaja, koje meseca avgusta i tako ni obilo, kajti nadomestuje me družbeni adjunkt; važnejše reči se pa meni pošiljajo v rešitev, oziroma jih morem v pisarni rešiti, ker sem vsak teden v Ljubljani. Ni res, da kdo pravi, da lovim po Gorenjskem kmete za prihodnje volitve, kajti še nikogar na Gorenjskem nisem ne nagovoril in ne naprosil, da bi se volitve udeležil. Ni res, da so moje obljube obilne, res je pa, da nikomur nisem še kaj obljubil. Ni res, da v Ljubljani sedaj vsprejemajo, oziroma najemajo v družbo različnih ljudij, ki bi hoteli glasovati pri prihodnji volitvi za liberalce, res je pa, da od občnega zbora do danes še ni bil nobeden sprejet. Z odličnim spoštovanjem Gustav Pirce, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Dostavek uredništva: Mi smo le to objavili, kar se nam je poročalo, zato se nam čudno zdi, ker g. ravnatelj trdi, da nihče ne govori o njegovem lovu na volilce. Kdo pa in zakaj ravno sedaj deli desetake kmet. podružnicam in išče zapupnic v javnih listih?

(Iz Velesovega) se nam poroča: Zlato mašo je daroval dne 20. avgusta naš veleč. g. župnik Blaž Petrič. Domači mladenči so postavili mnogo mlajev ter napisov. Dekleta so pa spletla mnogo vencev. Tu smo videli, koliko častilcev ima naš gosp. župnik. Od blizu in daleč so mu prišli častitaj prijatelji. Cerkveni govor je imel visokočast. gosp. Rozman, častni kanonik v Ljubljani. Razveselili smo se še posebno, ko smo zvedeli, da je prišlo veleč. gosp. zlatomašniku pismo od prevzviš. knezoškofa, da je imenovan duhovnim svetnikom. Naš občinski odbor pa ga je imenoval za mnoge zasluge pri tej priliki svojim častnim občanom. Naj še omenim, da je cerkev v Velesovem, nekdanj samostan, ena najlepših v naši škofiji in stara božja pot Marijina. Romarjev prihaja vedno mnogo, posebno pa zdaj, od kar imamo tudi gosp. kapelana.

(Ustanove.) Od naučnega ministerstva so dobili državne ustanove po 50 gld. učenci na tukajšnji podkovski soli: P. Lavrič iz Krašnje, J. Mesojedec iz Cirknice, M. Stefančič iz Vasi in J. Sterle iz Kota.

(Nesreča.) Včeraj je ponesrečil v Postojini sprevodnik brzovlaka Jerše; odtrgalo mu je stopalo na nogi. Sinoči so ga prepeljali v tukajšnjo bolnico.

(Zaprli izgrezniki.) Preiskovalni sodnik v Celju je zaradi izgredov proti Slovincem in Čehom dal zapreti jurista Šeligo, komija Bračiča in sodarjevega sina Malaseka. Kakor kažejo imena, so vsi pristni Nemci.

(Premovanja konj) se bodo vršila: V Lescah 1. septembra, v Kranju 2. septembra, v Kamniku 4. septembra, na Vrhniki 5. septembra, v Ribnici 7. septembra, v Trebnjem 15. sept., v Št. Jerneju 16. septembra.

(V Beljuni) je, kakor smo že kratko omenili, pri obč. volitvah zmagala hrvatska stranka v vseh treh razredih. V tretjem razredu so imeli Hrvatje 101 glas večine, v drugem 62, v prvem 4 glasove. Posebno živahna je bila borba v prvem razredu, v katerem so naši imeli 24, Italijani 20 glasov. Italijani so silno poparjeni. V Istri se svita, bit' če dana!

(Posojilnice v Istri.) Dne 18. t. m. so ustanovili posojilnico in hranilnico v Višnjaju; v odbor so bili izvoljeni najzanesljivejši narodni možje. Za to ima največ zaslug vrli g. dr. Laginja. — V Rokotolah pri Motovnu so ustanovili posojilnico in hranilnico dne 13. t. m. — V Vrbinjku na otoku Krku je bila ustanovljena 20. t. m. — V Dobrinju je bila ustanovljena istotako po Raiffeisnovem načrtu zadruga tudi 20. t. m. Živeli napredni Istrani! Tako je prav, Istra se probuja. — Dobre besede toraj niso padle na trda tla!

(Italijanska gimnazija v Pazinu.) Italijanski listi poročajo, da je isterski deželni odbor že imenoval štiri profesorje za deželno italijansko gimnazijo v Pazinu. Ravnateljem je imenovan S. Mitis v Čresu, ki je služil v Italiji; dalje so imenovani Karlo Cibora, bivši gimn. učitelj v Zadru, Pio Dallapiccola iz Trenta, Rud. Scarizza iz Zadra in J. Moro iz Trsta. Italijanska gimnazija, katero bodo morali vzdržavati vsi Istrani, že ima svoje profesorje in ravnatelja, a hrvatska gimnazija, ki bi se morala otvoriti že z bodočim pričetkom šolskega leta, nima še ne ravnatelja ne učiteljev.

(V miramarski luk) so danes, kakor nam poročajo, blagoslovili in postavili križ v spomin, da se je pred 40 leti cesar Maksimilijan na »Novari« prvič odpeljal v Mehiko. Križ je iz lesa ladije »Novare« v naravni človeški velikosti.

(Ogenj.) Dne 21. t. m. po noči je posestniku Jos. Arhu v Doberlevem pogorel kozolec z žitom, krmo in raznim orodjem; škode je do 400 gld.

(Župan v Dubrovniku) utegne biti dr. Peter Čingrija, veteran v narodni borbi in bivši mnogoletni načelnik tega mesta.

(Veliko ribo) so v torek ujeli reški ribiči blizu Kantride, imenujejo jo »pesce-bandiera«, riba z zastavo. Dolga je bila 6 metrov, sam rep je meril 2½ metra.

(Morski volk) je v Selcih v Dalmaciji pograbil dva otroka, ki sta se kopala v morju, ter odnesel svoj plen v globočino.

(Trgovinsko ministerstvo) naznanja trgovski in obrtniški zbornici, da je na dan 21. septembra t. l. določena ponudbena obravnava v svrhu dohabe oglja, usnja, železa in jekla, svilnega blaga, oziroma svilnega traku za »Maestranza de Artillerija de Sevilla«. Ponudbe, pisane na španskem kolkovnem papirju, vpošljejo naj se najkasneje do omenjenega dne na »Maestranza de Artilleria« v Sevilji. Zvezki s pogoji so pri omenjenem oblastvu v upogled. Podrobnosti poizvedo se lahko v c. kr. trgovskem muzeju na Dunaju.

* * *

(Sejmi po Slovenskem od 28. avg. do 2. sept.) Na Kranjskem: 28. v Št. Vidu na Blokah in v Strugah pri Cerkvi; 29. v Novem mestu, Moravčah in na Dobrovi; 1. v Radečah, na Skarudini in v Višnji gori; 2. v Krškem in na Veseli gori pri Rakovniku. — Na slov. Štajerskem: 28. v Št. Jerneju, Celju in pri Sv. Trojici; 29. na Muti, v Poličanah in v Žalcu; 30. na Hajdini; 2. v Planini. — Na Koroskem: 28. v Št. Andreju. — Na Primorskem: 28. v Štanjelu; 31. v Gorici; 1. v Glemoni, Boljunci, Gradski in v Sutih; 2. v Hrpeljah.

Društva.

(Otvoritev »Mestnega doma«) v Ljubljani se zaradi obletnice velike izgube, katera je zadela avstrijske narode z bestijalnim umorom cesarice Elizabete, ne bo vršila dne 9., 10. in

11. septembra t. l., marveč že 7., 8. in 9. septembra t. l. po istem vspredu, kakor je bil doležen za spočetka izbrane dni.

Telefonska in brzojavna poročila

Celoveo, 25. avgusta. Deželni predsednik Fraydenegg je nagloma pretrgal svoje potovanje in se vrnil v Celoveo.

Celoveo, 26. avgusta. Sinoči je bilo precej mirno. Večjih izgrediv ni bilo, vojaštvo po mestu je vzdržavalo red. Govorilo se je, da so iz Ljubnega hoteli priti delavci, a so jih v Glandorfu ustavili.

Celoveo, 26. avgusta. Sinoči so se demonstracije zopet ponavljale, vendar pa ni bilo tako burnih prizorov, ker je obilno vojaštvo brez posebnih težav razgnalo demonstrante. Prijeli so 14 oseb, ker so se ustavljale straži.

Trst, 26. avgusta. Z Lošinja se poroča, da pride v kratkem španska kraljica obiskat nadvojvodo Karola Stefana.

Dunaj, 26. avgusta. Državni zbor se snide začetkom oktobra. Grof Thun se je danes odpeljal v Išč k cesarju.

Dunaj, 26. avgusta. Zunanji minister grof Goluhovski se je podal včeraj v Išč.

Dunaj, 26. avgusta. Sinoči so nemški dijaki napali češke Sokole, policija jih je razpodela.

Gradeo, 26. avgusta. Neki nemško-nacionalni dijak je mimogrede zadel ob častnika; ta ga potisne v neko vežo in ga naklesti s sabljo. Tu pa pritisne velika množica ljudi, ki vojaku zapre pot. Kaj se je na to zgodilo, ni še znano.

Praga, 26. avgusta. Dne 31. t. m. se cesar na potu k vojaškim vajam ustavi na kolodvoru v Pragi, kjer ga pozdravijo mestni župan dr. Podlipny z mestnim zastopom in županje iz okolice.

Cetinje, 26. avgusta. Knez Nikita se je podal s soprogo v Carigrad.

Berolin, 26. avgusta. Listi poročajo, da se vrši danes popoldne ob 5. uri skupna seja obeh zbornic, pri kateri bo ministerski predsednik prebral dekret, s katerim se zasedanje zaključuje.

Monakovo, 26. avgusta. Oblastva so prepovedala vse shode, na katerih bi avstrijski podaniki razgrajali in hujskali proti Avstriji.

Milan, 26. avgusta. „Gazzetta Ufficiale“ objavlja dekret, s katerim se razpušča občinski svet s socialno-demokratsko večino. Za kraljevega komisarja je imenovan svetnik Maggiotti.

Pariz, 26. avgusta. Pred hišo, v kateri se nahaja Guérin, so se vršili včeraj krvavi pretepi mej policijo in demonstranti. Pet stražnikov je bilo ranjenih. Prijeli so 27 oseb. Guérin je metal na ulico ostanke jedi, v znamenje, da je še dobro založen z živili. Zvečer je metal na stražnike kose opeke, a ni ranil nikogar.

Pariz, 26. avgusta. V ulici Chabrol je Guérin razobesil črno zastavo, ker je jeden tovarišev v hiši umrl.

Pariz, 26. avgusta. V ministerskem svetu je naznanil kolonialni minister Decrais, da ni več nikakega dvoma o umoru polkovnika Klobba.

Rennes, 26. avgusta. Priča Bertillon je nadaljeval danes svoje izpovedbe pred vojnim sodiščem ter je s prisego potrdil, da je bordereau Dreyfusovo delo.

Oporto, 26. avgusta. Včeraj in danes se je pojavilo zopet nekaj novih slučajev kužne bolezni. Vlada je odredila, da se ustavi ves železniški promet v inozemlje.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 25. avgusta 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen . . . gl.	8-37	do gl.	8-38
» » pomlad . . . »	8-69	» »	8-71
Rž za jesen . . . »	6-89	» »	6-91
» » pomlad . . . »	7-17	» »	7-19
Turšica za sept.-okt. . . »	5-07	» »	5-08
» » maj.-junij . . . »	5-15	» »	5-16
Oves za jesen . . . »	5-54	» »	5-56
» » pomlad . . . »	5-78	» »	5-79

Umrli so:

24. avgusta. Leopold Okorn, krojačev sin, 2 leti, Krakovski nasip 24. Meningitis bacilaris. — Helena Vilar, zasebnica, 78 let, Breg 16, Nephritis cron.

25. avgusta. Jakob Kobilca, posestnik, 79 let. Mestni trg 23, mrtvoud in ostarelost.

V bolnišnici:

22. avgusta. Marija Zupan, željarska hči, 10 let, vnetje ledic.

24. avgusta. Martin Rožman, vžitar 71 let, fungus cubiti marasmus.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
25	9. zvečer	735,8	18,4	sl. jzab.	jasno	0,0
26	7. jutraj	737,1	13,9	brezv.	megla	
	2. popol.	735,2	27,9	sr. svzh.	del. oblak.	

Srednja včerašnja temperatura 18,3 normale: 17,8°.

Odprto pismo.

V Dobrépoljah, 23. avg.

Glasilu slovenske »inteligencije«, t. j. Malovrhov »Naroda«, se me je v zadnjih treh zaporednih številkah pošteno privoščil, da napolni lačne svoje predale in »nalutra« lahkoverno občinstvo. Povod tem lažem, ovadstvu in pobalinskemu zmerjanju je dalo dejstvo, da sem prosil za nadučiteljsko mesto v Dobrépoljah, do katerega imam toliko pravice, kakor drugi moji tovariši, in pa dopis v »Slovenca« z dne 14. avgusta, v katerem priprosto kmetski dopisnik izraža mnenje tukajšnjega ljudstva, za kateri dopis mu pa nisem prav nič hvaležen, za hvalisanje pa še manj, ker mislim, da je hvala zelo po ceni in nepotrebna, zakaj kdor ničesar ne stori, ga ni treba hvaliti, kdor pa kaj stori, ga dovolj hvali delo samo.

Ne zato, da bi zagovarjal sebe, ampak zato, ker sem bil pozvan celo od svojih političnih nasprotnikov, da povem resnico, sem spisal ta le članek. Mene pač ne skrbi in mi dela le zabavo, kadar naši Podrepniki, Štampilharčki ali celo naš župan Strah prevračajo kozolce po »Narodovi« predalih in govoré v imenu dobrépoljskega »ljudstva«, zakaj tisto »ljudstvo« je ali gmetno ali pa moralno tako propadlo, da zanj skoraj ni rešitve, in se mora smiliti vsakomu, kdor jih pozna. Pač pa je čisto drugače to, da se iz teh dopisov pozna, da me napadajo prav na prostaški način nekateri kolege bodisi konkurentje ali pa ne, ki me pa najbrž ne poznajo, vsaj osebno ne.

Prvi dopis v petkovem »Narodu« pripoveduje o naročenem dopisu v »Slov.«, o zanemarjenju šole, o katerem se je izražal moj bivši nadučitelj Hudovernik (!), o ukoru, ki sem ga prejel, o korakih, ki jih bodo najbrž storili zame nekateri gospodje, in izražajo neiskreno željo, da bi prišel kak starejši nadučitelj v Dobrépolje itd. — V sobotnem »Narodu« pripovedujejo o nekorektnem postopanju pri razpisu tukajšnje nadučiteljske službe, seveda samo meni v prilog, ker bi okrajni šolski svet rad spravil klerikalnega vjedalca Jakliča na nadučiteljsko mesto v Dobrépolje, da bodo gospodje škof Jeglič, Klofutar, Keržič, Merk z navdušenjem šli zanj v borbo, da pa bodo že drugi možje pri deželnem šolskem svetu prepredili to hudodelstvo. — Ponedeljkov »Narod« je pa že stvarnejši. Tu je Jaklič duhovski klečeplaz, ki si želi mežnarske šole, v višjih šolskih krogih veje klerikalen veter, ovaduški župniki imajo že nekaj veljave, da se morda zgodi čudež, da vrinejo Jakliča v Dobrépolje, da sem čisto nepotreben, ker hlapčujem duhovnikom in se vozim na biciklu. V šoli ni za nič, kar pripoveduje gospod nadzornik, da ni muzikaličen, kar bi bilo v Dobrépoljah posebno želeto, da sem delal dvakrat maturo in sijajno »propal« iz slovenščine, in da se zdaj poteguje vsa črna garda za-me.

In naposled zabeli še z žaltavim latinskim ocvirkom: »Difficile est non scribere satyram! Bog zna, iz katere šole mu je to ostalo v buči.

In tako je h... srečno naslikan kar najbolj črno, in slavno občinstvo strmi vanj in se čudi, da tega zamorca ni videlo že prej, in čaka, da mu »slavnica« »Naroda« na črni koži še kak madež pokaže.

Na to bi lahko odgovarjal na dolgo in široko.

Največ srčnega veselja je prinesel prvi dopis Podrepnikovemu Janezu, temu, ki se je izjavil, da jednega naju mora h... vzeti. Ko so prebrali pri Brdavsu edini »Naroda«, tokel je naš Janez z njim Predstugo, v Zdenkovas, Podgorico in zopet na Videm, kjer je ves spehan obležal za farovski kozolcem, ves v »ročah«.

Izjavljam sledeče:

Dopisa za-se še nikdar nisem nobenemu naročal, niti o sebi pisal razun danes. Šole zaradi zadruge nisem zaneinjarjal, naj se moj bivši nadučitelj gospod Hudovernik še tako izraža. On naj bi bil najprej kupe pred svojim pragom pomel! Ukoro sem dobil že več. Jednega smo dobili skupno zato, ker je moj nadučitelj, na katerega se dopisnik sklicuje, dasi mu s tem ne dela nobene časti, ponemčil sejni zapisnik in prestavil besedico »prosim« v »verlangen« — — —

drugi ukor sem prejel zaradi lepopisja, pa še nikoli nisem rekel, da ni bil zaslužen. Mar sem bil jaz kriv zanemarjanja šole? Moj nadučitelj je bil tukaj 26 let, a jaz šest, in pred menoj je bila cela vrsta učiteljev in učiteljic. Kaj morem jaz zato, da imamo v šoli nad 600 otrok, v nižjih razredih poldnevni poduk, v višjih pa obligatno nemščino. Ali sem jo morebiti vthotapil jaz?! Vi neiskreni dopisniki, ki lažete v »Narodu« in zahtevate hinavsko celega moža za nadučitelja: krinke doli! Vi hočete za nadučitelja človeka, ki bi bil vaše orodje, ki bi moral pobijati zadržno idejo in ovajati mene, kakor so delali že nekateri. Jaz se ne bojim nikogar! Kjerkoli sem služboval, razumel sem se s poštenimi svojimi tovariši pošteno, dasi nismo imeli vsi istih nazorov.

Da! Polna istina! Postopalo se je nekorektno! Služba se je razpisala samo jedenkrat v »Laibacher Zeitung«, in ker ni bilo prosilcev, vabil jih je gospod glavar pismeno, naj vložijo prošnjo; mene seveda ni vabil. Ali se je godilo mar to v mojo korist? Hinavci! Izjavljajoč, da sestavlja kompetentno tabelo v seji okrajnega šolskega sveta po starosti, grešili so v resnici proti temu načelu in storili po svoji volji, in da je šlo lažje gospodom, ki meni niso prav nič naklonjeni, dasi me imenujejo »die Seele des Gutenfelder Thales«, so poslali poslancu gospodu Pakizu oficijelno obvestilo, da seje 3. avgusta ne bo. Mari v mojo korist, ko so me potem deli na zadnje mesto? Jeli bilo korektno, da je okrajni šolski svet pred krajnim sestavil terno? Kaj imajo z menoj opraviti p. a. gospodje knezoškofo, proš Klofutar, prof. Kržič in referent Merk? Ali sem jaz katerega gospodov prosil podpore? Ali me kateri teh gospodov pozna? Mislite, da hodim jaz pritiskati kljuke, kakor jih pritiskate Vi vsako leto po Ljubljani, podli ovadui? — Ali sem morda jaz vzrok, da me nekateri dobrépoljski kramarji in gostilničarji vsled vstanovitve raznih društev črte? Mar ni tega kriva njihova lakomnost in sebičnost? Imenujete me duhovskega klečeplaza, ki hlapčuje duhovnikom, a dokazov zato ne navedete!

Hinavci! Po farovžih stičete, in če se Vam namigne, sedete za mizo in zatajite vso svojo naravo! Vprašajte vendar prej, kolikokrat sem se nakosil v dobrépoljskem farovžu jaz in kolikokrat se je Vaš vzornik, moj bivši nadučitelj! Mar se jaz ne smem voziti na biciklu po Dolenjskem, koder Vi vsakako ugodneje potujete, bodisi z železnico, vozom ali zdravimi nogami! Ali veste, zakaj ni z menoj gospod nadzornik zadovoljen? Zato, ker so me informatorji očrnilo tako, da ne more biti z menoj zadovoljen, a natančno se poučiti menda ni imel časa.

Jaz nisem muzikalen in z veseljem bodem pozdravil muzikalnega nadučitelja, ki bo prerodil naš kraj v petje. Gledé slovenščine, iz katere sem bil »propal«, dal sem pa Slovincem že toliko preskušanj, da z mirno vestjo pričakujem, da se mi moj ljubeznivi tovariš, ki mi tako kolegijalno here v »Narodu« levite, tudi pokaže pred obraz, da snamem raz glavo klobuk in se poklonim njegovi učenosti, ki zna pisati že obskurne dopise v »Narodu«.

Veseli me, da se me boje tisti, ki sovražijo zadržno idejo; ker ne morejo zatreti teh, bijejo po meni. Zalosti me, ker so se prišutili k mojim domačim nasprotnikom tudi nekateri učitelji tovariši, ko vendar jaz njim nisem nobenemu nič prizadejal niti grešil proti kolegijalnosti. Obžalujem, ker moji tovariši, bijoč po meni, bijejo tudi po gospodih knezoškofu, proštu Klofutarju, profesor Kržiču in svetniku Merku, ko vendar teh gospodov nima nobeden nikake stike z mano, in jaz še nikdar pri nobenem nisem bil in sem preponosen, da bi moledoval okoli njih. Sramotno je, ker izigravajo proti meni g. Hudovernika in gospoda nadzornika, ker vedó, da me s tem pripravijo še v večjo nemilost. Izjavljam, da ostanem vedno zvest zadržni ideji, sovražnik vseh liberalnih zajedalk, ki žive ob ljudskem životu, ter zvest pristaš tiste ideje, ki je za naš narod velikanskega pomena, in kateri ideji napijajo naši nadzorniki ob vsakoletnih konferencah, in to je vzajemno, složno delovanje učiteljstva in duhovščine, pa me imenujete magari najjérnejšega klerikalca! Vedno sem raje prijatelj poštene slovenske duhovščine, kakor pa Tavčarjev lakaj ali Malovrhov kompanjon.

Franco Jaklič,
ljudski učitelj.

Leštilni odtiskalni papir, odliko svetovni razstavi v Čikógi. Preprosto uporabljiv za posnemanje poljubnega lesovja pri pohištvu, vratih itd. Dobiva se pri trdkri **BRAFA EBERL** v Ljubljani, Franciskan-ske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju.

228 20 11-5

Spretna prodajalka

postavne starosti, v vsaki trgovini dobro izvežbana, z dolgoletnimi spričali, išče službe. Prevzela bi tudi manjšo, dobro obiskovano **gostilno na račun**.

Naslov: Weiss v Celji, Herrengasse 3.

701 1-1

Potrta od najgloblje žalosti javljam podpisana v svojem in svojih imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo nepozabnega mi soproga, oziroma očeta, tasta, starega očeta in strica, gospoda

Jakoba Kobilca

meščana, trgovca in posestnika

po dolgi bolezni, previdenega s svetotajstvi za umirajoče, danes ob 1/1. uri zjutraj v 80. letu njegove starosti poklicati v boljšo večnost.

Pogreb nepozabnega rajnega vršil se bo v soboto, 26. avgusta, ob 6. uri popoldne iz hiše št. 23 na Mestnem trgu na pokopališče k sv. Krištofu Svete zadušne maše se bodo brale v mnogih cerkvah.

Predragega pokojnika priporočam v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1899.

Marija Kobilca.

Venci se hvaležno odklanjajo.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pokleno zaslužiti sleherni ter povsed brez zgube, ako hoče prodajati **postavne dopuščne** srečke in državna pisma. Ponudba na **Ludovika Oesterreicher. Budapest VIII. Deutsegasse 8** 596 10-7

Koverta s firmo

in

vizitnice

priporočam

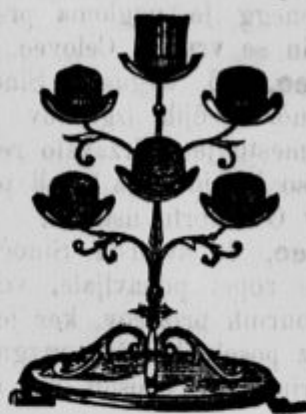
Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Pod Trančo 1

priporočam osobito prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestih in na deželi **izborne svojo zalogo**

cilindrov, mehkih in trdih klobukov, 292 8 turistskih klobukov, čepic,

Tovarniška zaloga
Izdanih klobukov C. Kr. dvornih
zaloznikov A. J. Pichler v Gradci.

po raznovrstnih kakovosti blaga primerno nizkih cenah.

Moka

iz mlina Vinko-ta Majdič-a v Kranju.

oddaje se po engros-cenah 259 44-24.

v plombiranih vrečah po 10 in 25 kil v prodajalnicah

Maksa Domicelj-a

v Ljubljani, Rimska cesta. vis-à-vis Gorupovim hišam.

Dostavljanje na dom brezplačno.

Plombe originalne mlinske.

Moka oddaje se tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvrstni izdelek prvega domačega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje z izdelki vseh ogerskih mlinov.

Zahvala.

Jaz podpisana dam s tem naznanje, da je bil moj soprog Jakob Flucher pri **vzajemni zavarovalnici**

„JANUS-a“ na Dunaji

zelo kratek čas zavarovan, kateri pa je pri kopanju smrtno ponesrečil.

Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani, Mestni trg št. 24, mi je zavarovano glavnicu z nabranimi dobičkovimi deleži tako hitro izplačal, da morem v resnici vsem tistim, kateri se želijo zavarovati, zavarovalnico „Janusa“ najtopleje priporočati.

Ljubljana, dne 25. avgusta 1899.

Jožefa Flucher,
nadsprevednika vdova.

699 1-1

Kmetijsko društvo v Srednji Vasi

ima na prodaj veliko 698 3-1

vležanega sira.

Redka priložnost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

v Ljubljani 650 23-4

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporočam svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.

gld. 5-., 7-53, 10-., 12-., 14-.

Garniture, divane, madrace

7, 14, do 40 gld.,

madrace na peresih

8, 9 gld.,

dratene madrace

7 gld.,

pulte za mašne knjige

itd. itd.

gld. 10-., 15-., 17-.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka priložnost za nakup pohištva

Izvanredni občni zbor

„Kršč. gospodarskega društva v Idriji, registrirane zadruge z omejeno zavezo“,

vršil se bode 703 1-1

v nedeljo dne 10. sept. t. l.

ob 4. uri popoldne

v družbeni hiši št. 272 v Idriji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika o stanju društva.
2. Razgovor o otvorenju društva.
3. Razni predlogi.

V Idriji, 25. avgusta 1899.

Načelnik:

Odbornik:

Franz Svetličič.

Lovro Brumen.

Ovinjene (weingrüne) sode

različne, majhne in velike, stare in nove

prodaja

J. Buggenig,

sodarski mojster,

700 3-1

Cesta na Rudolfov kolodvor v Ljubljani.

Prodá se že 25 let obstoječa, jako dobro vpeljana

trgovina

z manufakturnim blagom

zaradi starosti in bolezni lastnika. S prodajalno je dobiti tudi skladišče in lepo stanovanje.

Kdor želi kupiti, naj se osebno prepriča.

Anton Jarc, trgovec,

692 3-1

Novo Mesto, Veliki trg št. 90.

Razglednice,

krasno dovršene, 20—25 gld. tisoč komadov.

Naročila sprejema

ANTON JERKIČ,

fotograf v Gorici, Primorsko.

Na željo pride razglede sam fotografirati in sicer brezplačno. 512 10

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporočam preč. duhovščini

v izdelovanju vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

227 44

Služba organista in cerkvenika

se takoj oddá v Špitaliču.

Prosilci naj se oglašé pri cerkvenem predstojništvu v Špitaliču pošta Motnik.

Prednost imajo oni, ki so zmožni zasilno šolo podučevati. 691 2-2

3 ali 2 dijaka

iz boljše hiše želi se na hrano in stanovanje pod dobro vzgojo vsprejeti na Turjaškem trgu št. 8., II. nadstropje.

Pisma se prosijo poste restante pod št. 50. 689 2-2

V prodajalni gospe **Ane Levec v Kranju** se radi preselitve iz Kranja

blago in barva

skupno in po ceni prodá. — Natančneje zve se v prodajalni. 694 3-2

147 22

G. Piccoli,

dvorni založnik

Nj. svetosti

papeža

Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino

železa, so najboljši spričevali ter

dajejo največje poročilo za njega

učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-

krvne, nerazvorne in vsled bolezni

oslabele osebe, za blede, sloke

(suhe) in bolehave otroke.

Cena poliliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki. 827 52

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dvoletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1899/1900, katero se prične 4. novembra 1899.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi:

1. plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gld. šolnine na leto, in

2. eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr., se imajo

do 16. septembra 1899

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spricevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spricevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec mora se podvreči vsprejemnemu izpitu, ki se raztega na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od vspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovršé to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 11. avgusta 1899.

Stajersko deželno zdravilišče
KOPEL
Rogatec
SLATINA. Sezona: maj-september.
KRAŠNA LEGA!
Udobnostno in ceneno poletno bivališče!
Sijajni zdravilni! žleodca, jeter, ledvic
uspehi pri boleznih! in sopolnih organov.
Svetovnoznani alkalični in solinčni vrelci: **TEMPELSKI** in **STYRIA-VRELEG.**
Vsakovrstna zdravljenja, Prospekte pošilja brezplačno na željo.

458 6-6

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

464 8-4

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon števil. 57.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 250 53-25

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Razpis.

Za zgradbo

nove župne cerkve v Vel. Poljanah pri Ribnici

oddala se bodo zidarska, tesarska, kamnoseška in kleparska dela podjetnikom, ki so upravičeni dotična dela izvrševati.

Kdor želi delo prevzeti, pošlji svojo ponudbo

do dné 2. septembra 1899 opoldne

podpisanemu cerkveno-stavbenemu odboru ter priloži 10% varščino.

Načrti in proračun so med tem časom vsak dan na vpogled v tukajšnjem župnišču.

Stavbeni odbor pridržuje si pravico izbrati si ponudnika. — Ponudbe naj se glasé za posamezna razpisana dela ali tudi skupno.

Pripominja se, da stavbeni odbor sam preskrbi za zidarska, tesarska in kamnoseška dela material in vozno tlako.

Stavbeni odbor v Vel. Poljanah pri Ribnici,

dné 22. avgusta 1899.

Št. 9120

682 3-2

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika v Krškem.

S to službo združena je letna plača 600 gld. Eventualno dobiva dotični okrožni zdravnik tudi še nagrado 500 gld. za opravljanje službe v krški bolnici.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisanemu deželnemu odboru

do 10. septembra t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvršenja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo pa se bo le na take prosilce, kateri so najmanj že dve leti službovali v kaki bolnici.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 17. avgusta 1899.

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

troceevne puške

vtore izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja, spadam poročam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko sdruženo naročke in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK 618 20-6

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Josip Kastelic,

krojaški mojster

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priporoča se prečast. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, oingulum in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljam, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovešem kroju, natančno po meri. Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke. 519 31-13

DOBRA VARČNA KUHINJA.

Juhina zabela Maggi prekosi vse druge: vsako juho in slaboten bulon stori v trenutku dober in redilen, — le nekoliko kapljic je treba — Dobí se v izvornih steklenicah po 50 vinarjev po vseh prodajalnicah delikátéz, dišav, kolonijalnega in specerjskega blaga. Izvirne steklenice se po ceni napolnjujejo z novo juhino zabelo Maggi-jevo. 830 12-10

Uljudno naznanjava, da sva prevzela

gostilno vinogradnikov na Glineah

(staroznana Bobenčkovo krčmo)

kjer bodeva postregla slavnemu občinstvu s pristno ceneno pijačo in okusno jedjo.

Prostorni vrt in pripravna dvorana sta na razpolago za shode in veselice, živinski hlev je pa pripravljen za živino voznikov iz okolice.

Na Glineah, dné 25. avgusta 1899.

702 1-1

Boštjan in Alojzija Žvan.

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 30

Zastopnik tvrde: Josip Polak.

Priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 665 26-2

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dr. Matej Pretner,

odvetnik v Trstu,

ima od 25. avgusta 1899 naprej

svojo pisarno

v Via della Cassa di Risparmio šte. 7,

II. nadstropje,

697 3-1

(nasproti tržaške Cassa di Risparmio).

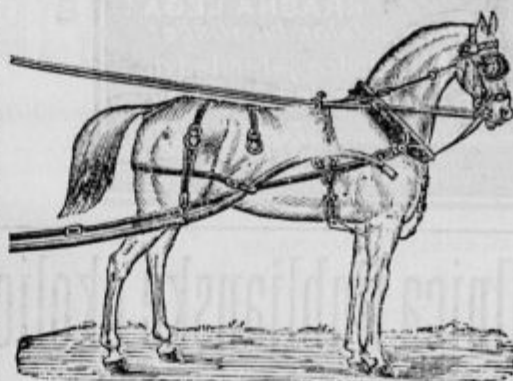
Dobiva se povsod.

905 (36-28)

Sarg's Kalodont

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Trgovina z jermenarskim, sedlarskim in torbarskim blagom

JOSIP MAČEK

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 9.

Pri č. duhovščino, sl. občinstvo in gg. tovarnarje opozarjam najuljudneje na svojo novo urejevalno zalogo ter prosim one, kateri se zanimajo za napredek domačega obrta, naj si ogledajo bogato mojo zalogo konjskih oprem vsake vrste za vožnjo in ježo, kovčegov, ličnih torblo in torb domačega izdelka. — Jermena za stroje imam vedno v zalogi; v zalogi so tudi vse vprežne in jahalne potrebščine za konje.

Prodajam, kupujem in izposojujem že rabljena sedla in pa cele jezdne opreme.

Popravila in prenovljanja pa izvršuje strokovno dovršeno moj namestnik gospod Jos. Moškerc, isti pa tudi kot izborni strokovnjak prevzema vsa naročila in izvršuje natančno, točno in po nizki ceni. — Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. — Velepostovanjem

683 20-2

Jos. Maček.

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet šte. 847 533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dne do dne po 4 1/2 %. Poštno-hranilnišne položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 25. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 30 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 15
Avstrijska zlatna renta 4%	117 45
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 —
Ogerska zlatna renta 4%	117 50
Ogerska kronska renta 4%, 200	96 30
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	906 —
Kreditne delnice, 160 gld.	882 10
London vista	120 60
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 90
30 mark	11 76
30 frankov (napoleonidor)	9 56
Italijanski bankovci	44 40
C. kr. cekini	5 70

Dné 25. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 —
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 50
Dunavske vravnave srečke 5%	128 —
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 60
Posojilo goriškega mesta	112 —
4% kranjsko deželno posojilo	— —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 90
Priporitetne obveznice državne železnice	215 25
južne železnice 3%	163 —
južne železnice 5%	118 75
dolenjskih železnice 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 90
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 —
Salmove srečke, 40 gld.	84 25
St. Genois srečke, 40 gld.	84 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	62 —
Ljubljanske srečke	23 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 25
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3195 —
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	433 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	74 50
Splošna avstrijska stavbinska družba	105 —
Montanska družba avstr. plan.	280 25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	180 —
Papirnih rubljev 100	127 25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.